

QUICK GUIDE

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ
ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ
ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Το περιεχόμενο αυτό εκπονήθηκε από τα έργα REGILIENCE, IMPETUS, TransformAr, ARSINOE, Pathways2Resilience και REACHOUT με την υποστήριξη της αποστολής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και του Συμφώνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια (ColM).

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΑΣΙΚΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑ;

Οι δασικές πυρκαγιές είναι ανεξέλεγκτες πυρκαγιές που μπορούν να εξαπλωθούν γρήγορα στη βλάστηση, απειλώντας τα οικοσυστήματα, τις υποδομές και τις ανθρώπινες ζωές. Οι περισσότερες πυρκαγιές προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως σπινθήρες από ηλεκτροφόρα καλώδια ή σιδηροδρόμους, αλλά συμβαίνουν και φυσικά υπό συγκεκριμένες κλιματολογικές συνθήκες, οι οποίες συχνά τις επιδεινώνουν. Οι παρατεταμένες περίοδοι ξηρασίας αυξάνουν ιδιαίτερα τον κίνδυνο πυρκαγιών, αλλά και άλλοι παράγοντες, όπως τα μοτίβα βροχής και ανέμου, η βλάστηση, η δομή του τοπίου και οι πρακτικές διαχείρισης των δασών, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιών. Ενώ οι συνήθεις φυσικές πυρκαγιές είναι ευεργετικές σε πολλά οικοσυστήματα (π.χ. συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα και στην αναγέννηση των δασών), η ένταση και η συχνότητα των καταστροφικών πυρκαγιών αυξάνονται.

Οι πυρκαγιές μπορούν να εκδηλωθούν οπουδήποτε στην Ευρώπη, ιδιαίτερα σε ξηρές περιοχές με πλούσια βλάστηση και κατά τη διάρκεια περιόδων καύσωνα και ανέμων. Οι μεσογειακές χώρες και περιοχές αντιμετωπίζουν εδώ και καιρό το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών, αλλά η κλιματική αλλαγή αυξάνει πλέον τον κίνδυνο πυρκαγιών σε χώρες όπως η Γερμανία, η Πολωνία, η Νορβηγία και η Σουηδία. Ταυτόχρονα, οι πυρκαγιές στη Νότια Ευρώπη γίνονται όλο και πιο ακραίες.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ & ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Σύμφωνα με το [Joint Research Centre](#) (JRC),

κάθε χρόνο στην ΕΕ εκδηλώνονται πάνω από 60 000 δασικές πυρκαγιές.

Κατά μέσο όρο, καίνε μισό εκατομμύριο εκτάρια και προκαλούν οικονομικές απώλειες που εκτιμώνται σε περίπου 2 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τη σοβαρότητα της περιόδου των πυρκαγιών. Το 2017, για παράδειγμα, επλήγησαν 1 εκατομμύριο εκτάρια, με εκτιμώμενες οικονομικές απώλειες [10 δισεκατομμυρίων ευρώ](#).

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ:

- Το 2017** η Ευρώπη βίωσε τις πιο σοβαρές δασικές πυρκαγιές από το 2000, όταν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τις Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS) άρχισε να τις καταγράφει. Έκαψαν περίπου 1 εκατομμύριο εκτάρια σε όλες τις χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων 240.000 εκταρίων Natura 2000 και άλλων προστατευόμενων περιοχών. Συνολικά, σημειώθηκαν 773 δασικές πυρκαγιές στα κράτη μέλη της ΕΕ, με τις χώρες της νότιας Ευρώπης να είναι εκείνες που επλήγησαν περισσότερο.
- Το 2022** η Ευρώπη βίωσε τη δεύτερη χειρότερη περίοδο πυρκαγιών στην πρόσφατη ιστορία της, με σχεδόν 900.000 εκτάρια γης να καίγονται. Πυρκαγιές εκδηλώθηκαν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και καταγράφηκαν σε κάθε χώρα εκτός από το Λουξεμβούργο. Οι μεγαλύτερες καμένες εκτάσεις καταγράφηκαν στην Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία.
- Το 2023** η μεγαλύτερη μεμονωμένη πυρκαγιά στην ιστορία της ΕΕ κατέκαψε περισσότερα από 96.000 εκτάρια γης στην Αλεξανδρούπολη στην Ελλάδα.

Κύριες επιπτώσεις στην κοινότητά σας

Οι δασικές πυρκαγιές μπορούν να έχουν μακροχρόνιες άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σε όλους τους οικονομικούς τομείς, ιδίως σε:

Οικοσυστήματα και βιοποικιλότητα:

Οι δασικές πυρκαγιές μπορούν να καταστρέψουν δάση, λιβάδια και άλλα οικοσυστήματα. Η απώλεια βλάστησης, σε συνδυασμό με την αύξηση των ιζημάτων και της τέφρας στα υδάτινα σώματα, οδηγεί επίσης σε υποβάθμιση και απειλεί τα αποθέματα γλυκού νερού.

Τουρισμός:

Περιοχές γνωστές για τη φυσική τους ομορφιά ενδέχεται να σημειώσουν μείωση της τουριστικής δραστηριότητας μετά από μια πυρκαγιά. Η καταστροφή των φυσικών τοπίων και η ύπαρξη του κινδύνου μπορούν να αποτρέψουν τους επισκέπτες, επηρεάζοντας τις τοπικές επιχειρήσεις που βασίζονται στον τουρισμό.

Δημόσια υγεία:

Ο καπνός και η τέφρα από τις πυρκαγιές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την ποιότητα του αέρα, προκαλώντας αναπνευστικά και καρδιαγγειακά προβλήματα. Οι ευάλωτοι πληθυσμοί, όπως τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με προϋπάρχουσες παθήσεις, διατρέχουν ιδιαίτερα κίνδυνο.

Οικονομία και υποδομές:

Οι δασικές πυρκαγιές μπορούν να προκαλέσουν εκτεταμένες ζημιές σε υποδομές, όπως σπίτια, δρόμους και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές οικονομικές απώλειες, άμεσες ζημιές και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, όπως μείωση της αξίας των ακινήτων και αύξηση του κόστους ασφάλισης.

Γεωργία και δασοκομία:

Αυτοί οι τομείς μπορεί να υποστούν άμεσες απώλειες από τις πυρκαγιές, καθώς καταστρέφονται οι καλλιέργειες και οι δασικοί πόροι. Ο γεωργικός τομέας μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει προκλήσεις από την υποβάθμιση του εδάφους και την απώλεια του ζωικού κεφαλαίου.

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΕΤΕ ΔΡΑΣΗ

Κατανοήστε τους κινδύνους των δασικών πυρκαγιών: δεδομένα, χάρτες και εργαλεία

Το [ThinkHazard!](#) σας επιτρέπει να αξιολογήσετε άμεσα τον κίνδυνο δασικής πυρκαγιάς στην περιοχή σας, πληκτρολογώντας απλά το όνομα της τοποθεσίας σας.

Το 1999, το Joint Research Center και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησαν το [Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τις Δασικές Πυρκαγιές](#) (EFFIS), το οποίο παρέχει ολοκληρωμένες πληροφορίες για τις δασικές πυρκαγιές στην Ευρώπη.

Περιλαμβάνει ένα [πρόγραμμα προβολής της τρέχουσας κατάστασης](#) με τις πιο πρόσφατες πληροφορίες για την τρέχουσα περίοδο πυρκαγιών στην Ευρώπη, μια [μακροπρόθεσμη πρόγνωση καιρού για πυρκαγιές](#) (μηνιαίες και εποχιακές προβλέψεις για αποκλίσεις θερμοκρασίας και βροχοπτώσεων), καθώς και ένα [πρόγραμμα προβολής κινδύνου πυρκαγιάς](#) που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο πυρκαγιάς και την ευπάθεια σε τρεις κατηγορίες: ανθρώπινη, οικολογική και οικονομική αξία. Το EFFIS παρέχει επίσης [δεδομένα και στατιστικά στοιχεία](#) για τρέχοντα και ιστορικά συμβάντα πυρκαγιάς.

Το [FIRE-RES](#) έχει αναπτύξει έναν πανευρωπαϊκό [χάρτη](#) για την εκπόνηση εκτιμήσεων κινδύνου που υποδεικνύουν την εύφλεκτη βιομάζα.

Υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων

Η ομάδα εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις δασικές πυρκαγιές δημοσίευσε έναν [οδηγό για την πρόληψη των πυρκαγιών σε χερσαίες εκτάσεις](#), ο οποίος περιλαμβάνει αρχές και εμπειρίες σχετικά με τη διαχείριση του τοπίου, των δασών και των δασικών εκτάσεων.

Σε αυτή τη [βάση δεδομένων](#) θα βρείτε ορισμένες συνιστώμενες δράσεις για τη μείωση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών, καθεμία από τις οποίες περιγράφει το κόστος και τα οφέλη, τις νομικές πτυχές της εφαρμογής τους και παραπέμπει σε μελέτες περιπτώσεων που έχουν εφαρμοστεί. Ορισμένες από τις δράσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε αστικό ή δημοτικό επίπεδο είναι:

[Δημιουργία συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης](#), όπως στην [Tatabánya της Ουγγαρίας](#), όπου ένας δείκτης πυρκαγιάς-καιρού βοηθά την πυροσβεστική υπηρεσία να προετοιμαστεί και να ανταποκριθεί σε περιστατικά πυρκαγιάς.

[Προσαρμογή των σχεδίων διαχείρισης πυρκαγιών](#), όπως η [ολοκληρωμένη προσέγγιση των ελεγχόμενων πυρκαγιών και της βόσκησης](#), για να καταστούν τα δάση ανθεκτικά στο κλίμα και να προληφθούν σοβαρές πυρκαγιές όπως συνέβη στο [Viseu Dão Lafões της Πορτογαλίας](#).

[Πρόληψη των κλιματικών ζημιών στα δάση](#) μέσω της εφαρμογής στρατηγικών όπως πράσινες αντιπυρικές ζώνες, προγραμματισμένες καύσεις, ελεγχόμενη βόσκηση και φύτευση ειδών ανθεκτικών στις πυρκαγιές.

[Κλιματικά ανθεκτική διαχείριση δασών](#), συμπεριλαμβανομένης της δασικής εκπαίδευσης. Ενημέρωση των επισκεπτών, των γειτονικών αγροκτημάτων ή των ιδιοκτητών γης σχετικά με τις ασφαλείς πρακτικές μέσα και γύρω από

[Επαναχρησιμοποίηση νερού](#), όπως η [χρήση ανακυκλωμένου νερού στο Riba-Roja de Túrria \(Ισπανία\)](#) για τη δημιουργία πράσινων αντιπυρικών ζωνών για τον μετριασμό των κινδύνων δασικών πυρκαγιών.

Αξιολογήστε τις προγραμματισμένες δράσεις σας με το [εργαλείο αυτοαξιολόγησης](#) ώστε να αποφύγετε αρνητικές επιπτώσεις που αυξάνουν την ευπάθεια, και μειώνουν την ευημερία ή υπονομεύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το εργαλείο είναι διαθέσιμο σε 10 γλώσσες μια από τις οποίες είναι και τα ελληνικά!

ΒΡΕΙΤΕ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

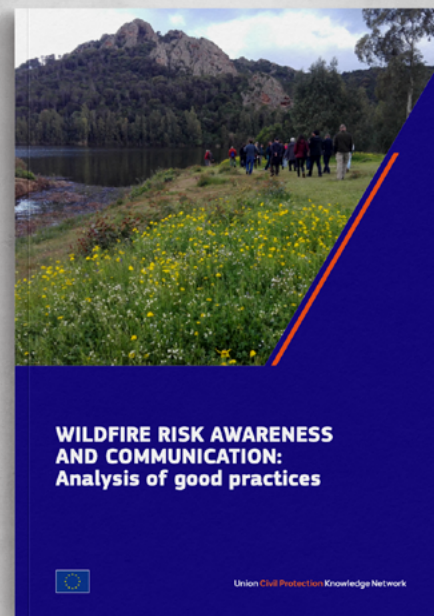
Αποκτήστε πρόσβαση σε ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές χρηματοδότησης μέσω του [MIP4Adapt](#) για να υποστηρίξετε τις στρατηγικές προσαρμογής σας στις δασικές πυρκαγιές.

Συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων καθώς και στη δράση.

Το 2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε έναν νέο [οδηγό καλών πρακτικών για την ευαισθητοποίηση και την επικοινωνία](#) σχετικά με [τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών](#), με θέμα τον τρόπο ευαισθητοποίησης των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων μερών ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες και προκλήσεις τους.

Συμβουλευτείτε το εγχειρίδιο του MIP4Adapt [«Do-It-Yourself Manual on Engaging Stakeholders and Citizens in Climate Adaptation»](#) (Εγχειρίδιο «Κάντε το μόνοι σας» για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και των πολιτών στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή) για να μάθετε πώς να κινητοποιήσετε τις κοινότητές σας στην προετοιμασία και τον μετριασμό των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών.

Η εφαρμογή [SILVANUS Wildfire Citizen App](#) περιλαμβάνει εκπαιδευτικό περιεχόμενο, όπως συμβουλές, κουίζ και ολοκληρωμένες οδηγίες για την προετοιμασία, την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη των πολιτών, τη διαφύλαξη των κοινοτήτων και την περιβαλλοντική ευημερία. Η εφαρμογή διαθέτει έναν διαδραστικό χάρτη που επιτρέπει στους χρήστες να αναφέρουν περιστατικά πυρκαγιάς, συμπεριλαμβανομένων περιγραφών και προαιρετικών φωτογραφιών.

BUTTON

BUTTON

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Για **έμπνευση** από πρακτικά παραδείγματα,

Βρείτε πάνω από 20 μελέτες περιπτώσεων από ευρωπαϊκές χώρες στον [κατάλογο πόρων](#) της ΕΕ για την προσαρμογή [στην κλιματική αλλαγή](#) (EU [Climate ADAPT Resource catalogue](#)), π.χ. [στην Κύπρο και την Ελλάδα](#), όπου ένα ολοκληρωμένο σύστημα ανάλυσης δασικών πυρκαγιών αντιμετωπίζει τον αυξανόμενο κίνδυνο πυρκαγιών στα μεσογειακά δάση. Ή τη μελέτη περίπτωσης [της λίμνης Occhito στην Απουλία της Ιταλίας](#), όπου ο καινοτόμος περιβαλλοντικός και δασικός σχεδιασμός της λίμνης Occhito βελτίωσε τον μηχανισμό συνεργατικής διακυβέρνησης, καθώς και τις λειτουργίες του δάσους που συμβάλουν στην προστασία και στο περιβάλλον. Το σχέδιο προτείνει την εφαρμογή λύσεων βασισμένων στη φύση που διατηρούν τις υπηρεσίες του δασικού οικοσυστήματος και αναβαθμίζουν τις αγροτικές περιοχές.

Δείτε την [ενότητα με τις μελέτες περιπτώσεων στο Firelogue Knowledge Hub](#) για να βρείτε έναν χάρτη που παρουσιάζει μελέτες περιπτώσεων σχετικές με τις πυρκαγιές σε όλο τον κόσμο. Εξερευνήστε [τα μαθήματα για τις πυρκαγιές](#) και μείνετε ενημερωμένοι με τις τελευταίες πληροφορίες σχετικά με τις πυρκαγιές από το [Knowledge Hub](#).

BUTTON

ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ ΒΟΗΘΕΙΑ;

Επικοινωνήστε μαζί μας:

info@regilience.eu

Πνευματικά δικαιώματα εικόνων:

Cover: ©Dirk Erasmus, Unsplash
Page 3: ©Ilya Kerig, Unsplash; ©Agata Smok
Page 5: ©Cole Freeman, Unsplash
Page 6: ©Mikhail Serdyukov, Unsplash
Page 9: ©Fabian Jones, Unsplash
Page 10: ©George C., Unsplash

QUICK GUIDE

Αυτό το περιεχόμενο εκπονήθηκε από τα έργα [REGILIENCE](#), [IMPETUS](#), [TransformAr](#), [ARSINOE](#), [Pathways2Resilience](#) και [REACHOUT](#) με την υποστήριξη της αποστολής της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και του [Συμφώνου των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια \(CoM\)](#).

Αυτά τα έργα έχουν λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας HORIZON 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει των συμφωνιών επιχορήγησης No 101036560 (REGILIENCE), No 101037084 (IMPETUS), No 101036683 (TransformAr), No 101037424 (ARSINOE), No 101093942 (P2R), αριθ. 101036599 (REACHOUT).

© 2025. This work is licensed under CC BY-NC-SA 4.0

Γραφιστική: [Agata Smok](#)